

CHERNIVTSI
LAW SCHOOL

КАФЕДРА
ПРОЦЕСУАЛЬНОГО
ПРАВА

Кафедра
конституційного
права України

ЮРИДИЧНИЙ
ФАКУЛЬТЕТ
Львівський університет

СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУДОВОЇ РЕФОРМИ В УКРАЇНІ

Матеріали VIII міжнародної науково-
практичної конференції

31 ЖОВТНЯ, 2024

м. ЧЕРНІВЦІ

УДК 342(477)(082)

М 34

Редакційна колегія:

Щербанюк Оксана Володимирівна, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри процесуального права Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (голова);

Коломоець Тетяна Олександрівна, декан юридичного факультету Запорізького національного університету, доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент Національної академії правових наук України, Заслужений юрист України (м. Запоріжжя, Україна);

Слінько Тетяна Миколаївна, кандидат юридичних наук, професор, завідувач кафедри конституційного права України Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Хотинська-Нор Оксана Зіновіївна, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри юстиції Навчально-наукового інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали VIII Міжнар. наук.-практ. конф. (31 жовтня 2024р., Чернівці)/ редкол.: О.В. Щербанюк та ін. - Чернівці: 2024. 762 с.

До збірника увійшли матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні» (Чернівці, 31 жовтня 2024 р.)

Редколегія не несе відповідальності за науковий зміст і виклад матеріалів, що були подані у рукописах.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ СУДОУСТРОЮ ТА ОРГАНІВ СУДДІВСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Берченко Г.В. Судове тлумачення і неформальні зміни Конституції.....	15
Боровська А.О. Особливості правового статусу членів дорадчих органів судової системи України.....	20
Козакевич О.М. Діяльність органів суддівського врядування як зміцнення інституційної спроможності системи правосуддя.....	24
Коломоєць Т.О. Премія для суддів місцевого суду: новація (не)можлива, (не)доцільна?.....	29
Летнянчин А.І. Меритократична ідея (принцип) в судовій реформі.....	35
Ніколенко Л.М. Принцип соціальної справедливості в судочинстві.....	43
Савчин М.В. Інституційна стійкість системи правосуддя та війна.....	47
Сачко О. Доктринальні аспекти діяльності судової влади в правовій державі..	55
Фідря Ю.О. Доброчесність судді та її оцінка: спірні питання.....	60
Хотинська-Нор О.Н. Право судді на страйк: to be, or not to be.....	65

СЕКЦІЯ 2. ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ТА ЄВРОПЕЙСЬКІ СТАНДАРТИ СУДОВОЇ ВЛАДИ: ІДЕЇ ДЛЯ УКРАЇНИ

Бакун В.І. Анахронізм класичних теорій політичної легітимності.....	71
Birke Rainer. Die auslieferung an die Ukraine aus deutscher sicht.....	74
Бурдейний Ю.І. Порівняльне дослідження належної правової процедури та права на справедливий суд.....	87
Ватаманюк А.В. Вертикальний діалог між вітчизняними та європейськими суддями.....	92

Волкова Д.С. Судова практика у сфері правовідносин, пов'язаних з трансідентичністю: вітчизняний та європейський досвід.....	96
Гермак К.О. Дисциплінарна відповідальність суддів у країнах Європи.....	100
Дзядевич В.Р. Компаративна екзегеза підходів до визначення статусу суддів у відставці в зарубіжних юрисдикціях.....	104
Ковбас І.В. Коваль В.О. Європейський стандарт надання електронних адміністративних послуг.....	111
Миць А.М. Принцип незалежності суду в практиці Суду справедливості ЄС.....	117
Москвич Л.М. Особливості дисциплінарного права стосовно суддів в Німеччині.....	121
Нетіпа К.В. Європейські стандарти введення особливих правових режимів (надзвичайний та воєнний стан).....	126
Павшук К.О. Про реформування оскарження порушень виборчих процедур в Україні на прикладі естонського досвіду.....	131
Селіванов А.О. Смысл законів і права за римським публічним правом.....	135
Слінько Т.М. Європейські стандарти судочинства: пошук єдиних підходів у контексті судової реформи і викликів.....	140
Снігур М.В. Керівні принципи європейських судових процесів.....	145
Торончук І.Ж., Місюрко О. Історико-правові аспекти становлення та розвитку інституту суду присяжних в Ірландії.....	148
Шевчук С.В. Принцип верховенства права як критерій вступу до ЄС: європейські вимоги та практика Конституційного Суду України.....	153
Șcerbaniuc Oksana. Convenția Europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale este un instrument de structurare a societății Europene.....	166

СЕКЦІЯ 3. ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА ТА СУДОВА АРГУМЕНТАЦІЯ

Байрачна А.К. Перегляд судових рішень в контексті принципу верховенства права.....	171
Vzova Laura. Nulitatea hotărârilor judecătorești din cauza lipsei de motivație.....	175
Білокурська О.В. Особлива природа інституту окремої думки судді Конституційного Суду України: гарантія незалежності чи елемент доктринального дискурсу?.....	179
Боднар С.Б. Право інших осіб, чийх прав та інтересів стосуються угоди про визнання винуватості, на їх апеляційне оскарження.....	182
Волощук О.Т. Правосуддя для путіна: реальність чи утопія сучасної міжнародної кримінальної юстиції?.....	189
Гавалешко П.С. Електронні докази як засоби доказування у адміністративному процесі.....	194
Гаврилюк Р.О., Пацурківський П.С. Екстравертність медіації.....	203
Гольдберг Н.О., Горобчук К.М. Тактика проведення огляду місця події....	208
Гончарук Ю.Г. Роль та значення перекладачів у судових засіданнях: забезпечення рівних прав учасників судового процесу.....	211
Дутчак А.І. Антропосоціокультурне зміщення концептуальних підходів Верховного Суду до розуміння і тлумачення ним юридичної визначеності податкового права в умовах воєнного стану.....	214
Дутчак О.І. Розумність і справедливість рішення Верховного Суду у справі №320/3024/22 від 02.05.2024 (адміністративне провадження №к/990/24906/23).....	219
Ільченко І.П. Проблеми захисту прав та інтересів особи в суді касаційної інстанції.....	224
Каланча І.Г. Цифрова складова кримінального процесу України в науці та практиці: структурно-функціональний аналіз.....	229

Климкович І.Д. Суб'єкти процесу доказування.....	233
Кондрат'єва Л.А. Право неповнолітніх на отримання безоплатної правничої допомоги.....	235
Коцюбко І.В. Матеріально-технічне забезпечення діяльності країни-агресора, як підстава застосування судом санкції у виді стягнення в дохід держави активів підсанкційних осіб.....	239
Криштафович О. Тактика захисту у справах про декларування недостовірної інформації щодо вигравів в азартну гру чи лотерею.....	243
Kuzniak Andrii. Principiul formalismului în dreptul administrativ: analiza practică a practicii tribunalelor.....	246
Мічурін Є.О. Перспективи застосування альтернативних способів вирішення майнових спорів в Україні.....	249
Меленко О.В. Теоретико-методологічні засади та проблеми дослідження юридичної відповідальності.....	252
Мельник І.С., Онуфрієнко І.О. Переклад в цивільних процесах.....	257
Орловський О.Я. Медіація у сфері соціального захисту як важливий засіб захисту прав людини.....	262
Панкратова А.С. Консеквенціалізм у судових рішеннях.....	266
Паскар А.Л. Відомості про наявність або відсутність електронного кабінету як нова вимога до змісту позовної заяви в адміністративному судочинстві.....	268
Перелигіна Р.В., Семенюк І.М. Звільнення від покарання як особливий захід кримінально-правового характеру (деякі питання міжнародно-правового регулювання).....	273
Proscurniak Oleg. Transformarea digitală a instanței de contencios administrativ.....	279
Сінькевич О.В. Окрема думка судді Конституційного Суду України: функції та доктринальне значення.....	281
Стоцький Р.М. Оцінка доказів в адміністративному судочинстві.....	286

Татулич І.Ю. Обов'язкова участь адвоката у деяких справах окремого провадження.....	288
Томир С.В. Припинення кримінального правопорушення та його роль у профілактичній діяльності правоохоронних.....	293
Тюфтії П.В. Рівні можливості для всіх: гендерна рівність у місцевих загальних судах Чернівецької області.....	297
Харитонова О.В. Перспективи медіаційних процедур в контексті домашнього насильства і насильства за ознакою статі.....	300
Худик А.М. Електронні докази як засіб доказування у справ щодо застосування санкції, передбаченої пунктом 1 ⁻¹ ч. 1 ст. 4 Закону України «Про санкції».....	302
Чебан В.М. Особливості судового розгляду в спеціальному кримінальному провадженні (in absentia).....	307
Шарафін О.В. Медіація як альтернатива судочинству.....	315
Шевчук В.А. Поняття стандартів, що застосовуються для вирішення виборчих спорів.....	319
Шевчук П.В. Вдосконалення реалізації запобіжних заходів щодо військовослужбовців.....	324
Шеремета С.А. Конформне тлумачення судами законодавства в узгодженому з конституцією України значенні.....	330
Юрчишин В.Д. Роль офіцерів зв'язку (liaison officers) при взаємодії органів досудового розслідування у кримінальному провадженні.....	335

СЕКЦІЯ 4. МОДЕРНІЗАЦІЯ ІНСТИТУТІВ АДВОКАТУРИ ТА ПРОКУРАТУРИ В УКРАЇНІ

Басюк Ю.М. Етичні засади взаємодії адвоката із суддею в рамках судового процесу.....	340
---	-----

Бондарева М.В., Рабовська С.Я. Роль нотаріусу та суду при реалізації спадкових правовідносин щодо нерухомого майна, створеного з порушенням або недотриманням діючого законодавства.....	345
Гансецька В.В. Застосування ІТ у професійній діяльності адвоката в умовах воєнного стану.....	348
Гордієнко Ю.М. Встановлення нотаріусом зловмисності дій адвоката в процедурі встановленні дійсних намірів сторін правочину.....	353
Казанчук І.Д., Литочкін І.О. Використання електронних платформ в роботі адвокатської спільноти – важлива складова процесу модернізації інституту адвокатури в Україні.....	358
Клименко Г.О. Модернізація процедури складання кваліфікаційного іспиту для набуття права на заняття адвокатською діяльністю.....	363
Красножон О.М. Представницька функція прокуратури: визначеність підстав.....	366
Кучер Я.Р. Деякі особливості організації прокуратури Франції та питання її реформування.....	372
Осипчук А.В. Адміністративно-правове регулювання взаємодії Спеціалізованої антикорупційної прокуратури й інших правоохоронних органів.....	377
Пермінов Є.Т. Деякі особливості кримінально-правової охорони прав інтелектуальної власності.....	380
Плахотнік О.В. Законодавчі ініціативи щодо створення спеціалізованої воєнної прокуратури: аналіз та прогнози.....	385
Стефанчук М.М. Функції прокуратури поза межами сфери кримінальної юстиції: суспільна потреба чи концептуальне непорозуміння?.....	390
Тертишник В.М. Проблеми модернізації інститутів обвинувачення, захисту та правничої допомоги на основі принципів правової держави.....	396

СЕКЦІЯ 5. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ СИСТЕМИ ВИКОНАННЯ СУДОВИХ РІШЕНЬ ТА РІШЕНЬ ІНШИХ ОРГАНІВ

Бондар І.В., Малярчук А.С. Спосіб захисту права як критерій визначення порядку присумового виконання судових рішень.....	402
Жукевич І.В. Судовий контроль за виконанням рішень у цивільному судочинстві: нереалізовані законодавчі ініціативи.....	407
Кур'ята В.В. Фактичні підстави участі адвоката у виконавчому провадженні.....	410
Селіванов О.А. Виконання судових рішень на територіях, прилеглих до зони бойових дій.....	415
Снідевич О.С. Щодо територіальної компетенції державних та приватних виконавців.....	419
Спектор А.С. Строки пред'явлення виконавчих документів до виконання як передумова для відкриття виконавчого провадження.....	424
Черненко І.В. Проблемні аспекти сплати судового збору під час процедури судового контролю за виконанням судового рішення.....	428
Шиман Є.О. Принцип обов'язковості виконання рішень у виконавчому провадженні.....	433

СЕКЦІЯ 6. СУДОВИЙ ЗАХИСТ ПРАВ, СВОБОД ТА ІНТЕРЕСІВ ФІЗИЧНИХ, ЮРИДИЧНИХ ОСІБ ТА ДЕРЖАВИ В УМОВАХ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ

Бойчук О.І. Історичні аспекти становлення і розвитку принципу свободи договору.....	438
Карбан М.І. Судовий захист права на свободу об'єднання: актуальні питання.....	443

Коваль Ю.О. Тлумачення принципу законності доктрини верховенства права Верховним Судом.....	448
Крайній П.І. Реалізація адміністративного оскарження у світлі нового Закону України «Про адміністративну процедуру».....	453
Остафійчук Л.А. Проблемні питання можливості виїзду з України під час дії правового режиму воєнного стану.....	458
Паламарчук А.І. Судовий захист права на доступ до інформації про стан навколишнього середовища в умовах воєнного стану.....	464
Самбор М.А. Застосування адміністративного затримання в умовах правового режиму воєнного стану під призмою законності.....	467
Синицин П.М. Колабораційна діяльність: окремі проблеми законодавчого визначення.....	472
Смокович М.І. Забезпечення права на доступ до публічної інформації в умовах правового режиму воєнного стану.....	476
Солодан К.В. До питання захисту права на відшкодування шкоди, завданої навколишньому природному середовищу, під час правового режиму воєнного стану.....	485
Харченко Т.М. Конституціоналізм та війна: від <i>in bello</i> до <i>post bellum</i>	489
Юрчишин В.М., Скуляк І.А. Особливості взаємодії процесуального керівника із слідчим суддею у кримінальному процесі під час воєнного стану....	494
Юрчишин П.В. Особливості та підстави проведення слідчого експерименту.....	500
Яременко М.С. Заборона політичних партій в судовому порядку як форма втілення войовничої демократії.....	507

ТРИБУНА МОЛОДОГО ВЧЕНОГО

Андрушка М.Р. Арбітраж та медіація: ключова роль адвоката.....	512
Arseniy Oleksandr. Principii de drept procedural administrativ și judiciar.....	514

Борисова Ю. Проблематика визнання та виконання рішень міжнародного арбітражу в Україні.....	516
Браташ Л.Є. Актуальність відновлення військової прокуратури як органу військової юстиції.....	522
Васильчук А.С. Аналіз законодавчих ініціатив щодо покращення здійснення екстрадиції в Україні.....	526
Власюк Є.П. Доктрини «плодів отруєного дерева» у кримінальному провадженні.....	529
Володько І.М. Проблематика визначення підслідності кримінальних проваджень: аналіз судової практики.....	533
Волошин Д.С. Проблеми та рішення щодо правового статусу і застосовного законодавства в договорі умовного зберігання (ескроу).....	536
Волощук В.О. Принцип конфіденційності як основа діяльності міжнародного третейського судочинства у сфері вирішення комерційних спорів.....	539
Воробець О.О. Медіація як ефективний інструмент альтернативного вирішення спорів в Україні.....	544
Габелко В.О. Проблемні питання дотримання адвокатом правил адвокатської етики при здійсненні ним викладацької діяльності.....	548
Герасименко О.В. Показання з чужих слів як джерело доказів в кримінальному провадженні.....	553
Гнатюк В.Ю. Необхідність надання керівнику САП повноважень щодо запитів на екстрадицію.....	555
Горобчук К.М. Особливості проведення тактики огляду місця події.....	559
Гринько В.В. Незалежність суддів як міжнародний стандарт судочинства: заборона втручання у здійснення правосуддя.....	562
Давидзон Д.О. Участь адвоката в процесі медіації як вид адвокатської діяльності.....	567
Данилюк О.В. Судовий захист прав та інтересів під час набуття права власності на землю.....	571

Дика С.Д. Участь в судовому засіданні в режимі відеоконференції.....	574
Дудка І.І. Ризики застосування технологій штучного інтелекту в цивільному судочинстві.....	579
Д'ячкова Д. Адвокатське самоврядування в ЄС та в Україні.....	584
Жерновой Н.В. Аналіз європейського досвіду та європейських стандартів щодо організації судової системи в Україні.....	589
Золотаренко С.І. Доступ до правосуддя в екологічних справах: проблеми та перспективи розвитку.....	594
Зюбрицька М.О. Принцип гласності в цивільному судочинстві в умовах воєнного стану.....	598
Кейван С.П. Перспективи розвитку та впровадження альтернативних способів вирішення спорів в Україні: сучасний стан та міжнародний досвід.....	602
Кирилюк В.Р. Принцип диспозитивності в цивільному процесі: генезис та значення у вирішенні судових справ.....	607
Козьма І.В. Принцип процесуальної економії в цивільному судочинстві під час воєнного стану.....	611
Крикливець Я.О. Екологічна безпека в умовах воєнного стану: виклики і перспективи.....	616
Лавринюк Б.М. Судовий збір і доступ до правосуддя у світлі практики Європейського суду з прав людини.....	619
Линник Д.В. Судовий захист прав, свобод та інтересів під час надзвичайних ситуацій: аналіз механізмів, викликів та адаптацій в умовах воєнного стану в Україні.....	624
Лисак А.А. Проблеми розуміння категорії малозначних справ у цивільному судочинстві.....	628
Лозовська А.М. Відвід судді – гарантія неупередженості в цивільному судочинстві.....	632
Лупійчук Д.В. Спеціалізація суддів в Україні: за чи проти?.....	637

Мамчин М.П. Право на справедливий суд та довіра до правосуддя у світлі практики Європейського суду з прав людини.....	640
Марищук А.О. Ратифікація Римського статуту в Україні: виклики для національного законодавства та системи правосуддя.....	644.
Марченко А.Р. Оцінка доказів отриманих внаслідок провокації вчинення кримінального правопорушення.....	649
Мельник М.Ю. Проблема перевантаженості Печерського районного суду міста Києва.....	653
Микитюк В.М. Доступність до правосуддя в реаліях війни.....	656
Нікітін М.А. Судова практика в системі джерел цивільного процесуального права України.....	661
Оксентій В.А. Особливості допиту як свідків іноземців та осіб без громадянства в цивільному процесі України.....	665
Олексюк Т.С. Принцип неможливості процесуального сумісництва в цивільному судочинстві.....	669
Охньовська І.М. Міжнародно-правові аспекти судового захисту екологічних прав громадян.....	672
Пастух Ю.О. Підстави відмови притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності щодо його неналежної поведінки.....	676
Пацурківський П.П. Правова конструкція <i>legitimate expectations</i> (легітимні очікування) Європейського суду з прав людини.....	681
Пердейко О.І. Сучасні проблеми реалізації юридичної відповідальності за воєнні екологічні правопорушення в Україні.....	686
Подолян А.Я. Від європейського досвіду до українських реалій: ефективність медіації в сімейних спорах.....	692
Попадич О.А. Дисциплінарне провадження щодо прокурора: актуальні питання строків.....	696
Пукліч С.В. Електронне судочинство в Україні: виклики та перспективи....	701

Романовська А.Р. Актуальні питання дисциплінарної відповідальності прокурорів в Україні.....	705
Романюк Б.О. Порухення професійних прав адвокатів та гарантій адвокатської діяльності в умовах правового режиму воєнного стану.....	710
Сковронська В.Ю. Про практику Верховного Суду щодо розгляду екологічних справ.....	715
Тишківська А.Д. Особливості правового статусу прокурора-стажиста.....	719
Толкач А.Р. Судовий захист екологічних прав громадян в Україні в умовах правового режиму воєнного стану.....	724
Федан Л.О. Медіація як альтернативний спосіб вирішення спорів в адміністративному судочинстві.....	728
Черножуков К.О. Заборона ототожнення адвоката з клієнтом: національні та міжнародні стандарти.....	732
Чопик А.О. Забезпечення права звернення до суду в електронній формі.....	735
Чорній О. Судді в соціальних мережах: стандарти поведінки.....	742
Швиденко А.С. Перспективи застосування інформаційних технологій у судочинстві під час війни.....	745
Шевчук О.В. Шляхи та способи активізації участі молоді у виборах.....	748
Шепель К.П. Гарантії справедливого судочинства: європейський досвід.....	753
Юркова А.Ю. Судовий захист прав на землю в умовах правового режиму воєнного стану.....	758

МЕДІАЦІЯ У СФЕРІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ЯК ВАЖЛИВИЙ ЗАСІБ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ

Орловський Олег Ярославович

кандидат юридичних наук, доцент кафедри приватного права

Чернівецького національного університету імені Гурія Федьковича

(м. Чернівці, Україна)

Спори у сфері соціального захисту протягом останнього часу отримали значну динаміку зростання, що пов'язане із гострою соціальною ситуацією в Україні, збільшенням числа отримувачів відповідних виплат та послуг. Варто вказати і на спори щодо підтвердження соціального статусу, який дає право на виплати та пільги, особливо це стосується військовослужбовців, їх сімей. Визначальним фактором при цьому є створення оптимальних умов для доступу людини до правосуддя у соціальній сфері задля максимально повного захисту порушених прав та інтересів. Модель вирішення таких спорів потребує модернізації, зокрема, з врахуванням рекомендацій європейських інституцій. У підсумку вона повинна забезпечити доступ людини до правосуддя та гарантувати дієвий механізм відновлення порушених (оспорюваних) соціальних прав [1, с.107].

К.В. Бориченко підкреслює, що «право на судовий захист у сфері соціального забезпечення передбачене численними нормативно-правовими актами. Тим не менше доступ до реалізації даного права дещо обмежений. Причиною ситуації, що склалася, у першу чергу, є низький рівень правової культури населення. Так, більшість з громадян, право на соціальний захист яких не визнане або порушене, часто не знають про це, а у випадку усвідомлення вищевказаного факту просто не можуть його захистити у зв'язку з малообізнаністю у сфері процесуального порядку здійснення такого захисту» [2, с.192].

Важливою альтернативою судовому механізму захисту права на соціальний захист є медіація. По суті медіація – це переговори, так як вона має на увазі участь

«третьої сторони», яка відмінно володіє ефективними процедурами переговорів і може допомогти людям в процесі конфлікту узгоджувати дії, щоб вони були більш ефективними в процесі переговорів [3, с.220]. О. Громовий справедливо зауважує, що «високі судові збори та високі погодинні ставки юристів, тривалість судового процесу є характерними атрибутами традиційної системи врегулювання спорів у таких країнах, як Велика Британія, США, ФРН та ін. За цих умов популярність альтернативних механізмів вирішення спорів невинно зростає. При цьому медіація є вигідною не лише приватним особам, але й урядам держав, оскільки популяризація медіації дає змогу зменшити навантаження на судову систему, зменшити витрати на її утримання тощо [4, с.62]. Медіація керується інтересами сторін, націлена на досягнення такого результату, де у виграші - обидві сторони конфлікту [5, с.158]. Процедура медіації дозволить звільнити суди від навантаження у зв'язку із розглядом справ невеликої тяжкості та зосередитися на більш серйозних справах. Адже, процедура медіації - це формування моделі переговорного процесу, до якого включено медіатора, що формує нові змінні і динаміку у взаєминах опонентів. Без переговорів не може бути медіації [3, с.224]. В.В. Веннікова зазначає, що «модель медіативної інтервенції у спорах з соціального забезпечення характеризує процедуру медіації винятково як випадок втручання третьої сторони з метою полегшення та сприяння сторонам у вирішенні спору шляхом проведення переговорів між ними» [6, с.12]. Основними принципами згаданої моделі автор визнає нейтральність, конфіденційність та процедурну еквівалентність. Нейтральність при цьому означає незацікавленість медіатора у результатах вирішення спору, його незаангажованість щодо сторінучасників; конфіденційність передбачає собою дотримання етичних норм та недопустимості розголошення персональних даних чи іншої особистої інформації, яка стала відома учасникам врегулювання; процедурна еквівалентність заохочує до надання рівного доступу та можливостей реалізації своїх прав кожній стороні спору з тим, щоб на кожен аргумент одного із

учасників могла бути надана повноцінна відповідь чи заперечення іншим і щоб жоден з аргументів не було безпідставно проігноровано [6, с.12].

У європейських країнах, США та Японії великого значення надають досудовій процедурі врегулювання соціальних спорів і конфліктів. У США ще в 1947 р. при Міністерстві праці була створена Федеральна служба посередництва і примирення (ФСПП), яка через 30 років отримала статус незалежної організації. [7, с.127]. Сучасним трендом у сфері медіації є законодавче закріплення обов'язку провести досудову медіацію у певних категоріях справ. Зокрема, обов'язковою є медіація у невеликих цивільних спорах, спорах про дифамацію (Баварія), сімейних, спорах про розлучення (Велика Британія), страхових (Італія) [8, с.101]. Варто погодитись із автором, що «про введення обов'язкової досудової медіації в Україні говорити, звісно, зарано, але, враховуючи високу завантаженість судів саме невеликими справами з розгляду спорів у сфері соціального забезпечення, введення обов'язкової медіації могло б бути тим засобом, який хоча б частково зміг би розв'язати проблему [8, с.101].

Отже, визначальною засадою процесу вирішення спорів у сфері соціального захисту повинен стати принцип верховенства права, що дозволить гарантувати судовий захист соціальних прав, доступ до правосуддя, справедливість судового розгляду соціальних спорів [1, с.112]. Медіація як засіб вирішення спору у сфері соціального захисту спрямована на допомогу сторонам у врегулюванні соціального спору, ведення відповідних переговорів, сприяння соціальному діалогу, вирішення спору та визначення шляхів виконання досягнутих домовленостей. Основними перевагами її застосування є максимальна орієнтованість сторін на досягнення взаємоприйняттого результату та досягнення компромісу; мінімум формальних процедур; економія витрат; добровільне виконання досягнутих рішень.

Список використаних джерел:

1. Орловський О.Я., Галкевич С.В. Сучасна модель вирішення спорів у сфері соціального захисту. Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. 2024. Серія ПРАВО. Випуск 84: частина 2. С.106-112.

2. Бориченко К.В. Щодо ефективності судового захисту права на соціальне забезпечення. Актуальні проблеми юридичної науки : збірник тез Міжнародної наукової конференції “П’ятнадцяті осінні юридичні читання” (м. Хмельницький, 21–22 жовтня 2016 року): [у 2-х частинах.]. Частина перша. Хмельницький : Хмельницький університет управління та права, 2016. С.191-195.
3. Каршиєва А.І. Медіація у системі надання соціальних послуг. Експерт: парадигми юридичних наук і державного управління. Київ : Міжрегіональна Академія управління персоналом, 2019. Вип. 2 (4). 248. С. 220-228.
4. Громовий О. Медіація в Україні: переможе чи програє? Юридичний журнал : аналітичні матеріали, коментарі, судова практика / МОН України; НПУ ім. Драгоманова; Ін-т політології та ін. Київ, 2010. № 1 (91). С. 61–62.
5. Зайчук О.В. Медіація як процедура врегулювання спорів шляхом досягнення консенсусу. Бюлетень Міністерства юстиції України : офіційне видання / Міністерство юстиції України. Київ, 2010. № 9 (вересень). С. 158–161.
6. Веннікова В.В. Особливості вирішення спорів у сфері соціального забезпечення: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.05. Харків, 2020. 21 с.
7. Веннікова В.В. Зарубіжний досвід вирішення спорів у сфері соціального забезпечення. Соціальне право. 2018. №1. С.127-136.
8. Веннікова В.В. Спори у сфері соціально-го забезпечення: шляхи попередження, сутність та методи вирішення у країнах Європейського Союзу. Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство». 2022. №3. С.98-102.